

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 15Csp/49/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202820
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118202820.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: S. Q., N.. XX.X.XXXX, A. A. XXX, XXXXX A., proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36234176, so sídlom Teplická 7434/147, 92122 Piešťany, právne zastúpený: AK Goliašová Gabriela s.r.o., so sídlom 1. Mája 173/11, 911 01 Trenčín, adresa pre doručovanie: Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany o neplatnosť právneho úkonu, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia 1767,32 € s prísl., takto

rozhodol:

I. Určuje, že úver zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.08.2011 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov.

V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.

II. Žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1 767,32 € s prísl. zamietá.

V tejto časti konania je žalobca povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.

III. Žalobu v časti o určenie, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.08.2011 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je neplatná zamietá.

V tejto časti konania je žalobca povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.

odôvodnenie:

1. Návrhom došlým súdu dňa 14.03.2018 sa žalobca domáhal

a) určenia, že úver zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.08.2011 je bezúročný a bez poplatkov,

b) vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1767,32 € s prísl.,

c) určenia, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.08.2011 je neplatná.

1.1. V návrhu na začatie konania žalobca uviedol: Žalobca so žalovaným dňa 16.8.2011 uzatvoril úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, ktorou sa žalovaný zaviazal poskytnúť žalobcovi úver vo výške 1.500,-€ a žalobca sa zaviazal úver vrátiť vo výške 3.109,92,-€. Žalobca má za to, že žalovaný nepripravoval spolu so žalobcom úverovú zmluvu po jednotlivých častiach, zmluva už bola žalovaným vopred naformulovaná, čím žalovaný nepostupoval predovšetkým s odbornou starostlivosťou a v súlade s dobrými mravmi - § 2 písm. u) a § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Žalobca zaplatil žalovanému celkovú cenu úveru vo výške 3.267,32,-€, pričom poslednú splátku uhradil dňa 16.03.2015 vo výške 434,85,-€.

Žalobca má za to, že v čase uzavretia zmluvy o úvere náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere upravoval zákon č. 129/2010Z.z., ktorý zároveň riešil aj sankcie za to, že určité náležitosti nie sú uvedené, prípadne ak sú uvedené nesprávne.

V § 11 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 129/2010 Z. z. sú upravené situácie, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Jednou z nich je, že RPMN je uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa. V zmluve o úvere je uvedené, že výška mesačnej splátky je 69,70,-€ a žalobca má uhradiť 48 splátok v tejto výške. Žalobca po zadaní týchto údajov do kalkulačiek na výpočet RPMN prístupných na internete zistil, že pri takýchto vstupných údajov vychádza RPMN na 58,43 % a celková výška úveru 3.345,60,-€. Uvedená výška je o viac ako 5,83% vyššia, ako najvyšší údaj rozpätia RPMN uvedený v zmluve (52,6%). Z uvedených skutočností je podľa názoru žalobcu splnená podmienka, že RPMN bola uvedená nesprávne v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, keďže žalovaný uviedol nižšie rozpätie RPMN, než aké v skutočnosti vychádzalo.

V súvislosti s RPMN dáva žalobca do pozornosti rozhodnutie Okresného súdu v Žiline, ktorý zistil „citujem“ Súd pri skúmaní podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľom úvere ustanovených § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. zistil, že zmluva neobsahuje jednoznačne

stanovenú RPMN, pričom v zmluve je odkaz na rozmedzie od 21,8% do 22,5% s odkazom, že RPMN sa spresní po uzavretí zmluvy. Ust. § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z.z. vyžaduje, aby veriteľ uviedol v zmluve ročnú percentuálnu mieru nákladov. Súd stanovenie rozmedzia nepovažuje za uvedenie sadzby RPMN, ktorá má byť definitívne určená po podpise zmluvy. Veriteľ, ak si má splniť všetky povinnosti voči dlžníkovi podľa § 4 a násl. zák. č. 129/2010 Z.z. musí vedieť určiť RPMN v čase uzavretia zmluvy a oznámenie tohto údajá nemôže odkladať na čas po uzavretí zmluvy, teda podstatná náležitosť zmluvy musí byť vyjadrená v obsahu zmluvy jasne a určite tak, aby nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti (Rozhodnutie Okresného súdu v Žiline, č. k. 14 C/47/2015).

Žalobca ďalej poukazuje na to, že viaceré náležitosti zmluvy o úvere v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. sú nepresné. Pri výške splátky 69,70,-€ a počte splátok 48 by celkovo zaplatená suma mala predstavovať sumu 3.345,-€, kým v zmluve je uvedená suma 3.109.92,-€. Uvedené je pre žalobcu ako spotrebiteľa mätúce a zavádzajúce, keďže v skutočnosti žalobca zaplatil viac, ako je uvedené v zmluve o úvere.

Ďalej ma žalobca za to, že na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že po odpočítaní poisťného by zaplatená výška úveru vychádzala tak, ako je uvedené v zmluve, keďže zo zmluvy jednoznačne nevyplýva, že súčasťou splátky je aj poisťné a celkovo zaplatená suma uvádzaná v zmluve je sumou bez poisťného.

Ďalej zákon č. 129/2010 Z.z. vyžaduje ako jednu z náležitostí termín konečnej splatnosti úveru. Žalovaný v zmluve namiesto termínu konečnej splatnosti uviedol, že lehota splatnosti je 48 mesiacov po poskytnutí úveru. Z § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z. je zrejmé, že zákonodarcou používa dva pojmy - doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Kým slovo „doba“ vyjadruje určité obdobie, určitý časový úsek, teda je možné ju vyjadriť uvedením určitého počtu dní, mesiacov, či rokov, slovo „termín“ vyjadruje konkrétny moment, konkrétny deň, kedy má dôjsť k určitej udalosti. Uvedenie termínu konečnej splatnosti len uvedením počtu mesiacov od určitej udalosti preto žalobca nepovažuje za dostatočne určité a za súladné so zákonným znením. Predmetná úverová zmluva neobsahuje ani údaj o výške, počte a termínoch splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov tak, aby bolo zrejmé, koľko z každej splátky sa započítava na istinu a koľko na úrok.

Po zohľadnení nesprávne určenej výšky RPMN v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a uvedených nepresností v údajoch, ktoré sú významné pre orientáciu a rozhodovanie žalobcu pri posúdení výhodnosti úveru, žalobca dospel k záveru, že úver poskytnutý žalovaným na základe vyššie uvedených skutočností vyplývajúcich z úverovej zmluvy je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti má žalobca za to, že žalovaný vystavil žalobcu (spotrebiteľa) hrubo nemorálnych a zneužívajúcich zmluvných podmienok, ktoré zakladajú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Samotná zmluva o úvere už len v kontexte uvedených neprijateľných a nekalých podmienok svojím obsahom ako aj účelom jednak odporuje zákonu a zákon obchádza a ako celok sa prieči dobrým mravom a tak je neplatná od počiatku.“

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním doručeným súdu dňa 06.04.2019, v ktorom uviedol: „Žalovaný je presvedčený, že z jeho strany nedošlo a ani nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, keďže prijímal platby (splátky úveru) žalobcu oprávnene, a to na základe platne uzavretej úverovej zmluvy a v súlade s riadne dohodnutými zmluvnými podmienkami.

Žalobca uhrádzal jednotlivé splátky úveru z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX v období rokov 2011 až 2015, kedy dňa 17.03.2015 uhradil poslednú splátku vo výške 434,85 eur. V tejto súvislosti žalovaný vznáša námietku premlčania na žalovanú sumu, nakoľko okrem poslednej splátky, je požadovaná suma

v zmysle uplynutia trojročnej objektívnej lehoty premlčaná. Vyplýva to aj z prehľadu platieb predložených žalobcom.

Pokiaľ ide o dodržanie zákonných náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z., žalovaný zastáva názor, že predmetná náležitosť je v úverovej zmluve uvedená v súlade so zákonným ustanovením. Informácie o splátkach sú upravené v časti textu zmluvy označeného „Úver“, kde sú obsiahnuté presné údaje o výške mesačnej splátky - 69,70 eur pod bodom 39., o počte splátok -48 pod bodom 40., o lehote splatnosti - 48 mesiacov po poskytnutí úveru a to do 15. dňa v poslednom mesiaci pod bodom 48. a tiež o termínoch splatnosti splátok, kde je uvedený: Prvá splátka je splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru. Pokiaľ kalendárny mesiac nasledujúci po poskytnutí úveru neobsahuje poradové číslo dňa poskytnutia úveru, je splatnosť prvej splátky posledný deň v tomto kalendárnom mesiaci. Dátum splatnosti druhej a nasledujúcich splátok je vždy 15. deň v kalendárnom mesiaci, počínajúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom je splatná prvá splátka. Názor žalovaného na splnení uvedenej zákonnej náležitosti je plne v súlade aj s Rozsudkom Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 vo veci C-42/15.

Pokiaľ ide o dátum konečnej splatnosti úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX je uvedený priamo v zmluve nasledovne: „Lehota splatnosti 48 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci.“ Cieľom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je, aby mal spotrebiteľ informáciu, aká je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a kedy je konečná splatnosť poskytnutého úveru. Aj keď Zmluva neuvádza presný číselný dátum ukončenia zmluvy, veriteľ použil objektívne zistiteľné kritéria, podľa ktorých spotrebiteľ musí vedieť, aká je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a kedy je konečná splatnosť poskytnutého úveru. Máme za to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. aj vtedy, pokiaľ veriteľ použije objektívne zistiteľné kritériá, z ktorých je nepochybne možné určiť dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru, tak ako je tomu v danom prípade. Spotrebiteľ teda disponuje informáciou, aká je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a kedy je konečná splatnosť poskytnutého úveru, a preto je cieľ sledovaný ustanovením § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. dosiahnutý.

Poukazujeme i na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C - 42/15, podľa ktorého článok 10 ods. 2 písm. h) smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Možno konštatovať, že žalovaný ako veriteľ použil objektívne zistiteľné kritéria, podľa ktorých spotrebiteľ mohol vedieť, aká je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a kedy je konečná splatnosť poskytnutého úveru. Súd sa v tomto smere nestotožnil s tvrdením žalobkyne o tom, že nie je zrejماً doba trvania zmluvy a konečná splatnosť úveru.

Výška RPMN je v úverovej zmluve uvedená. Samotný zákon č. 129/2010 Z.z. nestanovuje v úprave § 9 ods. 2 písm. j), že táto hodnota musí byť uvedená jednoznačne jedným konkrétnym číslom. Rozhodovacia prax jednotlivých súdov ohľadne náležitostí úverových zmlúv je rozdielna. Žalovaný však nepovažuje hodnotu RPMN za neuvedenú, nakoľko rozmedzie je zanedbateľné. Okrem toho bola žalobcovi ako klientovi zaslaná aj presná hodnota RPMN v závislosti odo dňa, kedy došlo k reálnemu načerpaniu finančných prostriedkov, s čím samotný žalobca ako klient súhlasil.

Celková čiastka splatná spotrebiteľom - K tvrdeniu žalobcu, že v úverovej zmluve uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným, je nesprávne uvedená celková čiastka splatná spotrebiteľom, ktorá je vyčíslená na sumu 3.109,92 eur, žalovaný uvádza nasledovné. Podľa § 2 písm. h) zákona č. 129/2010 Z.z., celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, V § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z.z., celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok, Do celkovej čiastky splatnej spotrebiteľom v úverovej zmluve č. 4108057250 preto nebolo zarátané poistenie, nakoľko klient nebol povinný si ho navoliť a teda je to v súlade s vyššie uvedeným ustanovením. Poistenie týkajúce sa danej zmluvy, o ktoré žalobca prejavil záujem pri uzatváraní zmluvy, bolo dobrovoľné, od jeho zvolenia nezávisel vznik úverovej zmluvy a z toho dôvodu nebolo a nemuselo byť na základe uvedeného ustanovenia v zákone č. 129/2010 Z.z. započítané do celkovej čiastky splatnej spotrebiteľom. Žalobca pri uzatváraní zmluvy so žalovaným bol informovaný o možnosti poistenia výdavkov v súvislosti

s touto zmluvou, nebola to ale jeho povinnosť, nakoľko v samotnej zmluve je uvedené, že dané poistenie je dobrovoľné. V úverovej zmluve, konkrétne v bode 52, je možné vidieť, že žalobca si zvolil Balíček Premium, ktorým sa žalobca stáva poisteným pre prípad "pre prípad dlhodobej pracovnej neschopnosti, straty pravidelného zdroja príjmu a ďalej pre prípad invalidity alebo smrti následkom úrazu. Úhrada za poistenie PREMIUM: 4,91 eur mesačne (7,58 % z pravidelnej mesačnej splátky úveru bez poistenia)". Uvedený postup považujeme za správny a v súlade so zákonom.

Naliehavý právny záujem - Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Podľa rozsudku NS SR sp.zn. 3 Cdo 112/2004 určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo. V prípade možnosti žalovať priamo na splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovací žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych žalôb.

Z uvedených dôvodov preto nepovažujeme žalobu za dôvodnú, keďže žalobca neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, nepreukázal naliehavý právny záujem, žalovaný uplatnil námietku premlčacia na žalovanú sumu, a preto žiadame, aby súd po vykonanom dokazovaní zamietol žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú a žalovanému priznal náhradu trov konania.

3. Žalobca sa ku konaniu ďalej vyjadril podaním doručeným súdu dňa 11.06.2018, v ktorom uviedol:

1. K časti vyjadrenia o bezdôvodnom obohatení: Podaním príslušnej žaloby na súd sa žalobca domáha súdneho určenia, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.08.2011 obsahuje ustanovenia pre ktoré je bezúročná a bez poplatkov a ustanovenia, ktoré sa priečia dobrým mravom (viď rozpísané nižšie). Až vyhlásením súdu o bezúročnosti, resp. neplatnosti zmluvy môže začať proces vydania bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného. To však nevylučuje aby sa v jednom súdnom konaní rozhodlo aj o bezúročnosti a bezodplatnosti úverovej zmluvy a aj o vydaní bezdôvodného obohatenia.

2. K námietke premlčania: Pokiaľ ide o námietku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú vzniesol žalovaný, žalobca túto považuje za nedôvodnú. Podľa názoru žalobcu je na predmetnú vec potrebné aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá sa vzťahuje na úmyselné bezdôvodné obohatenie. V čase poskytnutia úveru bol žalovaný na slovenskom trhu v tejto oblasti poskytovania úverov už 12 rokov (od roku 1999), teda po celý čas jeho podnikania bol platný a účinný zákon, ktorý vyžadoval, aby zmluvy obsahovali údaj o RPMN, pričom po celý čas neuvedenie tohto údaju spôsobovalo bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Takéto konanie žalovaného, kedy naďalej poskytoval predmetné úvery na základe formulárových zmlúv, nemožno považovať za iné ako úmyselné získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Ako žalobca má za to, že predmetná úverová zmluva neobsahuje náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. - ročnú percentuálnu mieru nákladov. Úverová zmluva neobsahuje presne vyjadrenú výšku RPMN, ktorá je vyjadrená v zmluve rozsahom „od 49,3 % do 52,6 %“, s poznámkou, že klient súhlasí s tým, že presnú výšku RPMN mu oznámi spoločnosť po poskytnutí úveru. Takto uvedenú RPMN nemožno považovať za RPMN vyjadrenú v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia. Má za to, že v zmysle zákona sa údaj o RPMN musí uvádzať údajom ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru a nie ako rozpätie tohto údaju, pretože v tom prípade tento údaj nie je určitý a konkrétny. Je vecou žalovaného, že poskytol úver bezhotovostne na účet žalobcu s tým, že nevie s presnosťou určiť termín poskytnutia úveru, pokiaľ má takto nastavené poskytovanie úverov. V danej veci bol úver poskytnutý žalobcovi bankovým prevodom dňa 25.08.2011, preto žalovanému musel byť známy presný dátum poskytnutia úveru tak ako má určené v úverových podmienkach.

3. Náležitosť ÚZ podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. - V tejto súvislosti a vzhľadom na závery rozhodovacej praxe tak Súdneho dvora Európskej únie (C-42/15), ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (3Cdo 146/2017), zmluva o úvere nemusí obsahovať presné rozdelenie splátok na výšku istiny, úrokov a iných poplatkov a preto svoj žalobný návrh v tejto časti beriem späť. Poukazujem však na to, že je nevyhnutné, aby zmluva o úvere obsahovala dátum splatnosti jednotlivých mesačných splátok, aby mne ako spotrebiteľovi bolo jasné a zrozumiteľné, ku ktorému dňu mám jednotlivé mesačné splátky žalovanému ako veriteľovi splácať tak, aby sa nedostal do omeškania. Z uvedeného dôvodu, ak predmetná zmluva o úvere neobsahovala termín splatnosti jednotlivých mesačných splátok (§ 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch), je potrebné túto považovať za bezúročnú a bez poplatkov, čo som už však vyššie konštatoval.

4. Ročná úroková sadzba v ÚZ vo výške 41,04% - Obsahom ÚZ zo dňa 16.08.2011 je okrem iného uvedená ročná úroková sadzba vo výške 41,04 % ročne. Podľa názoru žalobcu však takáto výška úroku odporuje dobrým mravom, a to napriek tomu, že pohľadávka na splatenie poskytnutého úveru nie je zabezpečená žiadnym zabezpečovacím prostriedkom a že je poskytnutá v relatívne nízkej sume (1.500,- €), takže aj každý úrok sa prejaví relatívne vyššou percentuálnou sadzbou (porov. napr. uzn. NS SR 6 M Obdo 5/2009). Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR (napr. 5 Cdo 26/2011) totiž pri dojednávani úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Úroková sadzba 41,04 % je podľa môjho názoru ako žalobcu neprijateľná, pretože predstavuje takmer polovičné zhodnotenie peňažných prostriedkov. Vzhľadom k vyššie uvedenému mám za to, že dohoda o takejto úrokovej sadzbe je právnym úkonom, ktorý sa prieči dobrým mravom, v dôsledku čoho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná.

4. Žalovaný sa ku konaniu ďalej vyjadril podaním doručeným súdu dňa 14.11.2018, v ktorom uviedol: Premlčanie - S vyhodnotením žalobcu, ktorý považoval konanie žalovaného pri uzatváraní úverovej zmluvy ako úmyselné, zamerané na získanie bezdôvodného bohatenia, žalovaný v žiadnom prípade nemôže súhlasiť. Žalovaný má v predmete činnosti ako nebankový subjekt poskytovanie úverov, za ktoré mu v zmysle zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch (platný a účinný v čase uzatvorenia úverovej zmluvy) patria úroky. Je preto neopodstatnené vyhodnotiť konanie žalovaného ako úmyselné a smerujúce k získaniu bezdôvodného obohatenia. V danom prípade jednoznačne absenteje preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Žalovaný v rámci predmetu podnikania poskytol žalobcovi úver, za ktorý požadoval na základe úverovej zmluvy od žalobcu zaplatiť úroky. Aký by malo zmysel, aby žalovaný úmyselne nedodržiaval všetky zákonné náležitosti, za ktoré by bol následne sankcionovaný bezúročnosťou a bezpoplatnosťou on sám a nie žalobca ako klient. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi odporcu pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, ale aby bolo nutné v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia úverovej zmluvy preukázať, že odporca v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Navrhovateľ žiadne dôkazy preukazujúce úmyselné konanie odporcu za účelom získania bezdôvodného obohatenia neoznačil. Úmysel odporcu bezdôvodne sa obohatiť na úkor navrhovateľa nemožno vyvodiť len z tej skutočnosti, že odporca neuviedol do úverovej zmluvy náležitosti, ktoré podľa zákona v nej mali byť. (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 17Co/847/2014-104 zo dňa 16.9.2015). A tiež aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.01.2017 sp.zn. 12Co/517/2015: „Žalovaný skutočne chcel získať na základe zmluvy o úvere odplatu vo forme poplatkov za poskytnutý úver, ale táto skutočnosť ešte sama o sebe nepreukazuje jeho úmysel získať bezdôvodné obohatenie . V čase uzatvorenia žalovaný nemohol vedieť a ani predpokladať, že o niekoľko rokov neskôr posúdi súd ním uzavretú zmluvu so žalobcom ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá nespĺňa zákonom požadované náležitosti a teda, že bude posudzovaná ako zmluva bez úrokov a poplatkov. Podľa názoru odvolacieho súdu pri posúdení, či ide o úmyselné konanie nemožno totiž vychádzať z aktuálneho stavu, ale zo stavu v čase uzatvárania úverovej zmluvy...Odvolací súd dospel k záveru, že nie je možné v danej veci aplikovať na beh plynutia premlčacej lehoty desaťročnú premlčaciu dobu.“ Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba plynie odo dňa, keď došlo k reálnemu získaniu bezdôvodného obohatenia, z čoho vyplýva, že objektívna doba vždy začne plynúť skôr a je rozpoznateľná na základe skutkových okolností. Zároveň je dôležité podotknúť, že subjektívna premlčacia doba musí plynúť v rámci objektívnej doby, ktorú nemožno prekročiť. Nie je možné domáhať sa svojho nároku po márnom uplynutí objektívnej doby a odvolávať sa na neuplynúcu dvojročnú subjektívnu dobu. Pri určení počiatku plynutia dvojročnej subjektívnej lehoty žalovaný poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp.zn. 25Co/1019/2015 v znení: „Z hľadiska plynutia premlčacej doby nie je rozhodujúce, že oprávnený mal už predtým možnosť sa dozvedieť skutočnosti, na základe ktorých si mohol urobiť úsudok o vzniku bezdôvodného obohatenia a jeho výške. Z uvedeného vyplýva správnosť záveru súdu prvej inštancie, že pri posudzovaní vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech oho k obohateniu došlo, je potrebné z hľadiska § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka minimálne vychádzať zo dňa, kedy žalobkyňa poukázala žalovanému ako veriteľovi, poslednú splátku úveru. Navyše za situácie, že predmetnú zmluvu o úvere,

ktorú uzavrela so žalovaným dňa 01. 03. 2011, podpísala, jej táto skutočnosť, že má zaplatiť sumu istiny (200 eur) zvýšenú o odplatu (160 eur), ďalej že zmluva neobsahuje údaj o RPMN a údaj o úroku, bola známa už v čase podpisu, t.j. uzavretia predmetnej úverovej zmluvy. A tiež na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/216/2016: Okresný súd nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol pre premlčanie s poukazom na to, že v danom prípade došlo k uplynutiu subjektívnej premlčacej doby pred podaním žaloby. Pokiaľ žalobca začiatok plynutia premlčacej doby spájal s kontaktom s občianskym združením na ochranu spotrebiteľa, sú jeho odvolacie námietky nedôvodné. Pre začiatok plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih, kedy sa oprávnený subjekt v konkrétnom prípade dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Rozhodujúci je moment, kedy sa oprávnený subjekt dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde. Touto vedomosťou sa rozumie znalosť takých okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť, nie znalosť právnej kvalifikácie. Okolnosti, za ktorých sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, sú uvedené priamo v zákone (vo vzťahu k prejednávanému prípadu je to zákon č. 258/2001 Z. z.). Vedomosť žalobcu ako spotrebiteľa o bezúročnosti a bezpoplatkovosti jeho úveru je preto potrebné spájať s touto skutočnosťou, t.j. s vedomosťou o existencii zákona č. 258/2001 Z. z., nakoľko ho nemôže ospravedlňovať to, že o tomto zákone eventuálne nevedel. Viazat' začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na okamih kontaktu žalobcu s občianskym združením, od ktorého sa žalobca mal dozvedieť o tom, že úver poskytnutý žalovaným je bezúročný a bez poplatkov a že z tohto dôvodu sa žalovaný mal na jeho úkor bezdôvodne obohatiť, by bolo neprimeranou ochranou práva vybočujúcou z účelu a právneho významu ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Subjektívna 2-ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia teda začala žalobcovi plynúť prvým dňom začatia splácania prvej splátky a následne splatením každej ďalšej splátky až nakoniec splatením poslednej splátky. Zmluva medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená v roku 2011, kedy judikatúra vo veciach spotrebiteľských sporov nebola natoľko obsiahla a rôznorodá ako v súčasnosti. Žalovaný je subjektom poskytujúcim úvery za účelom výkonu podnikateľskej činnosti. Je preto zrejmé a prirodzené, že za poskytnutie úveru požaduje na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere odplatu vo forme úrokov a poplatkov. Je nedôvodné a nepreukázané zastávať názor, že žalovaný mal záujem úmyselne neuvádzať do zmluvy náležitosti vyžadované § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pretože táto skutočnosť by pre neho znamenala len sankciu v podobe bezúročnosti a bez poplatkovosti poskytnutého úveru. Úmyselne bezdôvodné obohacovanie sa pri subjekte poskytujúcom úvery preto na základe vyššie špecifikovaných skutočností považujeme za vylúčené. Obdobný názor na aplikáciu 10 ročnej premlčacej doby v prípade spotrebiteľskej zmluvy uviedol v odôvodnení svojho rozsudku zo dňa 09.06.2017 aj Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp.zn. 29Csp/30/2016 v znení: Podľa názoru súdu v posudzovanom prípade je rozhodujúcou otázkou kedy začala plynúť subjektívna 2-ročná premlčacia lehota. V danom prípade tak pri posudzovaní vedomostí žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech koho k obohateniu došlo, treba z hľadiska § 107 ods. 1 OZ vychádzať zo dňa (dní), kedy splatila žalovanému úver, z ktorého požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo splatených úrokov a poplatkov a to bez ohľadu na skutočnosť či skutočne vedela o prípadnej bezúročnosti a bez poplatkovosti predmetného úveru a o tom, že sa bezdôvodne obohacuje žalovaný. K otázke premlčania sa vyčerpávajúcim spôsobom vyjadril v odôvodnení rozsudku zo dňa 14.06.2018 aj Okresný súd Prešov v konaní sp. zn. 9Csp/33/2018, ktoré žalovaný v prílohe predkladá.

5. Súd vo veci rozhodoval na pojednávaní konanom dňa 20.05.2018, pričom vykonal dokazovanie obsahom spisu a zistil nasledujúce:

5.1. Predovšetkým sa súd oboznámil so zmluvou o úvere. Pokiaľ ide o podstatné náležitosti úverovej zmluvy, tie sú uvedené v zmluve nasledujúco:

Bod:

35 - bezúčelový úver,

37 - celková výška úveru 1500 €,

39 - celková výška mesačnej splátky 69,70 €,

40 - počet splátok 48,

41 - ročná úroková sadzba 41,04%,

42 - RPMN od 49,3 do 52,6 %, kde za znakom % sú dve miniatúrne hviezdičky,

43 - priemerná hodnota RPMN 45,11%,

44 - termíny splatnosti splátok, kde za slovom splátok je uvedená miniatúrna hviezdička,

48 - lehota splatnosti 48 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15-teho dňa v poslednom mesiaci.

Pokiaľ ide o odkazy k hviezdíčkam, tie sú písané miniatúrnym písmom vo veľkosti 1mm a k jednej hviezdíčke je uvedené: „Prvá splátka je splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru, pokiaľ kalendárny mesiac nasledujúci po poskytnutí úveru neobsahuje poradové číslo dňa poskytnutia úveru, je splatnosť prvej splátky posledný deň v tomto kalendárnom mesiaci. Dátum splatnosti druhej a nasledujúcich splátok je vždy 15-ty deň v kalendárnom mesiaci, počínajúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom je splatná prvá splátka.“

Dve hviezdíčky: „Presná hodnota RPMN závisí na dni poskytnutia úveru. Klient súhlasí s tým, že presnú výšku RPMN mu spoločnosť oznámi po poskytnutí úveru.“

V druhej časti zmluvy sa nachádza znova miniatúrnym písmom vo veľkosti 1mm nasledujúca informácia: „Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o hotovostnom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere sú úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia a.s.

6. Podľa § 1 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. - Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona nemožno poskytnúť finančnými prostriedkami v hotovosti.

Podľa § 9 ods.2 písm.f) zákona č. 129/2010 Z.z. - zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> musí obsahovať tieto náležitosti: dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

Podľa § 9 ods.2 písm.j) zákona č. 129/2010 Z.z. - zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

Podľa § 9 ods.2 písm.k) zákona č. 129/2010 Z.z. - zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

Podľa § 11 ods.1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. - Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>>, r) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>> a y) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>>.

7. Súd má za to, že zmluva skutočne neobsahuje uvedenie RPMN. Procesný súd analogicky poukazuje na rozhodnutie KS v ZA, sp. zn. 10Co/514/2014, ktorého odôvodnenie považuje za náležité aj pre prejednávanú vec - „Ďalším obsahovým nedostatkom zmluvy o úvere zo dňa 6.5.2010 je vyjadrenie údajov o ročnej úrokovej sadzbe úveru (bod 40. zmluvy) dvoma číselnými hodnotami 26,28 % a 11,88 %. Údaj o ročnej úrokovej sadzbe úveru je pre spotrebiteľa dôležitým údajom z hľadiska jeho vedomosti o nákladovosti úveru (v časti úroku, ktorý možno považovať za podstatnú, dominantnú zložku celkových nákladov úveru). Preto je z hľadiska ochrany spotrebiteľa namieste požiadavka na jednoznačnosť a prehľadnosť tohto údajov, keď vzhľadom na výšku úverového rámca určenú pri podpise zmluvy bolo nesporné, že sa na poskytnutý úver vzťahovala úroková sadzba vo výške 26,28 % ročne (podanie navrhovateľa zo dňa 7.2.2014). To, že je v úverovej zmluve daný údaj uvedený dvoma číselnými hodnotami, možno považovať za okolností opísaných v predchádzajúcom odseku za nezrozumiteľné, máťuce, a vo svojich dôsledkoch ako absenciu údajov o ročnej úrokovej sadzbe, čo má tiež za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (§ 4 ods. 2 písm. h/ v spojení s § 4 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch).“

7.1. Okresný súd Prešov má za to, že rovnaký záver treba prijať aj v prípade ak je RPMN uvedená rozpätím. Žalovaný má poskytnúť úver takým spôsobom, ktorý mu umožní uvedenie RPMN konkrétnym údajom.

7.2. Okresný súd Prešov ďalej uvádza, že zmluva neobsahuje predpoklady použité na výpočet RPMN.

7.3. Vo vzťahu k odkazu vo forme jednej a dvoch hviezdíčiek ako aj k inkorporačnej doložke o záväznosti Úverových podmienok súd uvádza: Stotožňuje sa s rozhodnutím Finančného arbitra ČR registračné číslo 76/SU/2012, ktorého odôvodnenie považuje za príliehavé aj v prejednáwanej veci a ktorý uviedol:

„ Pokud jde o posouzení formálních náležitostí Smlouvy o úvěru, finanční arbitr při zkoumání Smlouvy o úvěru shledal, že Instituce tuto smlouvu koncipovala, vyjma označení jednotlivých částí Smlouvy o úvěru a identifikačních údajů smluvních stran, do dvou sloupců za využití typu bezpatkového písma z rodiny Arial, ve velikosti odpovídající zhruba 5,5 typografického bodu. Finanční arbitr provedením jednoduchého měření zjistil, že velká písmena abecedy dosahují velikosti menší než 2 mm a malá písmena abecedy, jimiž je psána většina textu, pak mnohdy až o polovinu méně. Z předložených dokumentů finanční arbitr dále zjistil, že tato miniaturní písmena o velikosti pohybující se kolem 1 milimetru jsou vtištěna na barevném podkladě. Samotný text Smlouvy o úvěru čtenáři splývá, neboť v textu nejsou užity prakticky žádné zvýrazňující prvky jako je například kurzíva, tučná písmena nebo kapitálky (vyjma označení oddílů a článků Všeobecných obchodních podmínek). Všeobecné obchodní podmínky navíc postrádají výraznější vizuálně dělicí prvky, což nápadně ztěžuje orientaci a pochopení textu.

Finanční arbitr při zkoumání Smlouvy o úvěru, která při zvolené velikosti a typu písma představuje bez Úvěrových produktů poskytovatele šest hustě zaplněných stran textu na jiném než bílém podkladě, shledal, že Smlouva o úvěru je prakticky nečitelná pouhým okem, text není možné přečíst najednou a udržet při tom koncentraci tak, aby čtenář pochopil její obsah a veškeré důsledky ze Smlouvy o úvěru pro něj plynoucí. Finanční arbitr konverzí textu obdobného rozsahu do běžně užívaného formátu, s přihlédnutím k doporučenému formátu pro formální písemnosti (srov. například normu ČSN 01 6910 11 Úprava písemností zpracovaných textovými editory z roku 2007, která stanoví, že obchodní písemnosti se mají psát písmem o velikosti alespoň 10 typografických bodů), zjistil, že text Smlouvy o úvěru by v takovém formátu (za využití písma Times New Roman, velikost písma 12 typografických bodů, text bez sloupců) vydal na zhruba čtyřnásobný počet stran, tj. na 24 stran.

Navíc v podmínkách, kdy čtenář například nemá možnost Smlouvu o úvěru studovat za přímého denního světla, nelze Smlouvu o úvěru bez využití pomůcek, jako jsou brýle, lupa či zdroj umělého osvětlení, a bez dostatečné časové rezervy přečíst vůbec. Finanční arbitr pro úplnost doplňuje, že jemu čtení písemností obecně nezpůsobuje žádné potíže, na čtení písemností nepotřebuje brýle a pro zkoumání Smlouvy o úvěru si vytvořil ideální podmínky (prostorové i časové), přesto mu čtení Smlouvy o úvěru působilo velké obtíže a přesvědčil se rovněž o tom, že při zhoršení světelných podmínek je Smlouva o úvěru skutečně prakticky nečitelná. Shora uvedené posouzení není, jak je rozvedeno dále, neodůvodněným či snad účelovým, neboť i obecné soudy se jím zabývají, v neposlední řadě i Nejvyšší soud České republiky, který například ve svém rozhodnutí ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 23 Cdo 1201/2009, konstatoval, že [p]ro standardní adhezni smlouvy je typický dlouhý nepřehledný text psaný miniaturním, jen obtížně čitelným písmem, popřípadě dokonce jen odkaz na takto pojaté obchodní podmínky.

Nemožnost určitý text přečíst bez vynaložení zvláštního úsilí a bez využití zvláštních pomůcek, by byla sama o sobě dostačujícím důvodem pro konstatování neplatnosti Smlouvy o úvěru pro její nesrozumitelnost, jelikož platí, že právní úkon je nesrozumitelný, jestliže jednájící po jazykové stránce nedosáhl v důsledku vadného slovního či jiného zprostředkování (rozuměj ve zkoumaném případě vizuálního zpracování) jasného vyjádření vůle (srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 23 Cdo 2942/2009). Ke shodnému závěru došel například Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 103 VSPH 84/2011.“

7.4. Sporné ustanovenia sú písané v nasledujúcom formáte - Ukážka: Neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o hotovostnom úvere a Zmluvy o revolvingovom úvere sú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia. Prvá splátka je splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru.

7.5. Súd je presvedčený, že ak by žalovaný obdržal zo súdu rozsudok písaný vo formáte ako je ukážka, tento by bez ďalšieho taktiež považoval za nezrozumiteľný. V prejednávanej veci tak súd má za to, že Zmluva v časti týkajúcej sa textu pri jednej hviezdičke, pri dvoch hviezdičkách ako aj inkorporačnej doložky je neplatná podľa § 37 ods.1 OZ z dôvodu, že veľkosť písma je tak minimálna, že je reálne nenaplniteľné, aby sa priemerný spotrebiteľ dokázal čo i len oboznámiť s dotknutým textom, nie to ešte mu porozumieť a vyhodnotiť jeho dôsledky dopadajúce na neho ako spotrebiteľa. Uvedený názor bol aprobovaný aj rozhodnutím KS v PO sp. zn. 19Co/61/2017 zo dňa 31. 8. 2017 - Pritom „Zmluvné dojednania“ vytlačené na druhej strane (rube) vyššie uvedenej žiadosti, ktoré sú absolútne nečitateľné, sú písané veľmi drobným písmom, veľkosť písma nedosahuje ani 1 milimeter, preto takéto zmluvne dojednania nemožno považovať za platné a za vzájomne účastníkmi riadne dohodnuté, pretože dlžníkovi (spotrebiteľovi) ich obsah nemohol byť ani známy z uvedených dôvodov. Spôsob resp. formu v akej boli spotrebiteľovi veriteľom tieto zmluvné dojednania ponúknuté (prezentované) treba považovať za nekalú obchodnú prax a na takéto zmluvné dojednania súd nemôže vôbec prihliadať.

8. K otázke nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, súd uvádza:

Podľa § 137 písm.c) C.s.p. - Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

8.1. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) C.s.p. <aspi://module='ASPI'&link='99/1963%20Zb.%252380'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972 <aspi://module='JUD'&link='JUD1309SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996 <aspi://module='JUD'&link='JUD32573SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

8.2. Podľa dôvodovej správy k C.s.p. - Úplne nová koncepcia je zakotvená v písm. c) a d), kde sa rozlišuje klasická určovacia žaloba a žaloba o určení inej právnej skutočnosti podľa písmena d). Záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej. Medzi osobitné predpisy podľa písm. d) patria napríklad Zákonník práce, zákon o dobrovoľných dražbách a pod.

8.3. Podľa § 11 ods.4 zákona č. 129/2010 Z.z. - Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

8.4. Je teda zrejmé, že žalobcom požadované určovacie výroky sú prípustné a žalobe o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru súd z dôvodov vyššie uvedených aj vyhovel. Súd však považuje zmluvu za platnú (pričom žalobca dôvody neplatnosti konkrétne neuviedol) a preto v tejto časti žalobu o určenie zamietol.

9. Vyššie uvedené závery znamenajú, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Je nesporné, že poskytnutý bol vo výške 1500 € a žalobca vrátil sumu 3267,32 €. Rozdiel je po odpočítaní poistného bezdôvodným obohatením žalovaného na úkor žalobcu podľa nasledujúcich zákonných ustanovení:

9.1. Podľa § 451 OZ

(1) Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

(2) Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 OZ - Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 458 ods.1 OZ - Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

10. Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania vznesenú žalovaným, súd vychádzal z nasledujúcich zákonných ustanovení:

Podľa § 107 Občianskeho zákonníka

(1) Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

(2) Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

(3) Ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, príhľadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

11. Z výpisu z účtu predloženého žalobcom vyplýva, že úver vo výške 1500 € mu bol poskytnutý dňa 26.08.2011 a tento poslednú úhradu vykonal dňa 16.03.2015. Suma istiny 1500 € bola však preplatená už splátkou zaplatenou dňa 16.07.2013.

12. Od 01.07.2016 začal byť v Slovenskej republike účinný zákon č. 160/2015 - Civilný sporový poriadok. Podľa čl. 2 ods.2 CSP - Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

12.1. Otázka subjektívnej premlčacej doby. V prejednávanej veci má súd za nepochybné, že uplynula subjektívna premlčacia doba. Pri určovaní jej počiatku vychádza súd z nasledujúcich súdnych rozhodnutí:

12.2. NS ČR sp. zn. 26Cdo/785/2011 - „Pro počátek subjektivní promlčecí doby podle § 107 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjqq4>> odst. 1 ObčZ je v případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy rozhodující vědomost oprávněného o těch skutkových okolnostech, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná. Není přitom významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a zjistit, že smlouva, podle níž plnil, neplatná skutečně je. Podle právní teorie (srovnej např. Švestka, J., Spáčil, J., Škárková, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbq>> I. § 101 - 110. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, 609 s.) i praxe (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. 30 Cdo 446/2009 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgbpxm6lcmvzf63ttl4ytmnjw>>) je pro počátek běhu dvouleté subjektivní promlčecí doby podle § 107 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjqq4>> odst. 1 obč. zák. rozhodný okamžik, kdy se oprávněný v konkrétním případě skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo jej získal. V případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy je takovou rozhodující vědomostí znalost oprávněného těch skutkových okolností, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná. Není přitom významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a zjistit, že smlouva, podle níž plnil, je neplatná (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3977/2007 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqhfpxwzgwgeyta>>). V souzené věci byla okolnost, že nájemní smlouva byla uzavřena bez souhlasu obecního úřadu a že podnájemní smlouvou jsou předmětné prostory pronajímány k účelu, ke kterému nejsou stavebně určeny, žalobkyni známa již při uzavření těchto smluv (viz skutková zjištění, jež nelze v dovolacím řízení úspěšně zpochybnit). Odvolací soud se tak při posouzení začátku běhu subjektivní promlčecí doby od ustálené judikatury neodchýlil.“

NS SR sp. zn. 1Cdo/67/2011 - Oprávněný sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávněný dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok, vyplývajúci z týchto skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobca poukázal predmetnú finančnú čiastku na účet žalovanej 28. augusta 2006. Podľa názoru dovolacieho súdu týmto dňom začala žalobcovi plynúť i dvojočná subjektívna premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 1 OZ. Žalobca v konaní nepreukázal právny dôvod poskytnutia tohto plnenia, teda od počiatku šlo o plnenie bez právneho dôvodu, pričom v danom prípade niet pochyb o tom, že už v tomto okamihu boli žalobcovi známe všetky skutkové okolnosti potrebné na podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. komu plnil a v akej výške.

NS ČR sp. zn. 28Cdo/685/2011- Dovolací soud vychází z názoru, že kontrolní závěr NKÚ obsahuje jak popis jím zjištěných relevantních skutkových okolností, tak jejich právní hodnocení ústící v případný závěr o porušení zákonem stanovených povinností. Kontrolní závěr NKÚ tak může u organizační složky státu jako oprávněné zakládat vědomost ve smyslu § 107 <<http://www.beck-online.cz/bo/document->

view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjgg4> odst. 1 obč. zák. jen tehdy, pokud se příslušná organizační složka na základě takového kontrolního závěru dozví dosud neznámé skutkové okolnosti, bez nichž nelze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit. Tak tomu může být např. za situace, kdy organizační složka státu na základě kontrolního závěru NKÚ zjistí, že její závazek vůči třetí osobě, byl bez jejího vědomí již v minulosti splněn jinou organizační složkou či zanikl započtením. Naopak z hlediska vědomosti organizační složky ve smyslu § 107 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjgg4>> odst. 1 obč. zák. nemá kontrolní závěr NKÚ význam, pokud takový závěr obsahuje pouze právní hodnocení vzniklého stavu, a to na základě stejných skutkových zjištění, jež byla známa i příslušné organizační složce státu. Tak je tomu i v souzené věci. Žalobkyni již dne 13. 12. 2004, kdy žalovanému poskytla částku o 2.832.979,- Kč vyšší, než činil soudem přiznaný nárok žalovaného, byly známy všechny rozhodné skutečnosti, na základě kterých mohla a měla uplatnit své právo na vydání bezdůvodného obohacení. Pokud tak z důvodu právní neznalosti neučinila a svého práva se začala domáhat až po té, co byla na právní stránku věci upozorněna kontrolním závěrem NKÚ, nemůže to mít vliv na její presumovanou vědomost (v souladu se zásadou neznalost zákona neomlouvá) a tedy ani na počátek běhu subjektivní lhůty ve smyslu § 107 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjgg4>> odst. 1 obč. zák.

KS v Nitre sp. zn. 25Co/1019/2015 - V zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> sa o vzniku bezdôvodného obohatenia oprávnený dozvie vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j., keď nadobudol vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a osobe obohateného. Z hľadiska plynutia premlčacej doby nie je rozhodujúce, že oprávnený mal už predtým možnosť sa dozvedieť skutočnosti, na základe ktorých si mohol urobiť úsudok o vzniku bezdôvodného obohatenia a jeho výške. Z uvedeného vyplýva správnosť záveru súdu prvej inštancie, že pri posudzovaní vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech koho k obohateniu došlo, je potrebné z hľadiska § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> minimálne vychádzať zo dňa, kedy žalobkyňa poukázala žalovanému ako veriteľovi, poslednú splátku úveru. Navyše za situácie, že predmetnú zmluvu o úvere, ktorú uzavrela so žalovaným dňa 01. 03. 2011, podpísala, jej táto skutočnosť, že má zaplatiť sumu istiny (200 eur) zvýšenú o odplatu (160 eur), ďalej že zmluva neobsahuje údaj o RPMN a údaj o úroku, bola známa už v čase podpisu, t.j. uzavretia predmetnej úverovej zmluvy. Ospravedlnenie, že žalobkyňa nemá právnické vzdelanie a v čase podpisu zmluvy nevedela o tom, že zmluva musí obsahovať údaj o RPMN a údaj o úroku, je zavádzajúce a neopodstatnené, nakoľko už na prvý pohľad a aj laikovi musí byť zrejme neúmerné navýšenie žalovaným poskytnutého úveru.

KS v Nitre sp. zn. 6Co/220/2015 - V danom prípade teda nie je podstatná a rozhodujúca okolnosť, kedy sa žalobkyňa pri riadnej starostlivosti musela alebo mohla dozvedieť, že na jej úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale je rozhodujúce, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedela. V danom prípade tak pri posudzovaní vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech koho k obohateniu došlo, treba z hľadiska § 107 ods. 1 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> vychádzať zo dňa (dní), kedy žalobkyňa splatila žalovanej úver, z ktorého požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo splatených úrokov a poplatkov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či žalobkyňa skutočne vedela o prípadnej neplatnosti zmluvy o úvere v časti poplatkov a úrokov a o tom, že sa bezdôvodne obohacuje žalovaná. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu došlo dňom 14. 02. 2007, ktorým dňom žalobkyňa splatila predmetný úver. Následne z toho vyplýva, že subjektívna dvojročná premlčacia doba uplynula dňom 14. 02. 2009. Žalobkyňa si uplatnila svoj nárok žalobou podanou na súd dňa 17. 02. 2014, teda po uplynutí tak subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej lehoty. Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval prvostupňový rozsudok vo výroku za vecne správny. Námietku žalobkyne popísanú v odvolaní a týkajúcu sa toho, že premlčacia doba je v tomto prípade až 10-ročná z dôvodu, že ide o úmyselné konanie žalovanej, odvolací súd neakceptoval. Pokiaľ žalobkyňa v konaní tvrdila, že na strane žalovanej ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, bola povinná na preukázanie tohto jej tvrdenia označiť alebo doložiť relevantný dôkaz. Uvedené úmyselné konanie žalovanej však žalobkyňa ničím nepreukázala, čím neuniesla dôkazné bremeno tohto jej tvrdenia. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok vo veci samej i vo výroku o trovách konania ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1963/99/>> potvrdil.

KS v Žiline sp. zn. 8Co/216/2016 - Okresný súd nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol pre premlčanie s poukazom na to, že v danom prípade došlo k uplynutiu subjektívnej premlčacej doby pred podaním žaloby. Pokiaľ žalobca začiatok plynutia premlčacej doby spájal s kontaktom s občianskym združením na ochranu spotrebiteľa, sú jeho odvolacie námietky nedôvodné. Pre začiatok

plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih, kedy sa oprávnený subjekt v konkrétnom prípade dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Rozhodujúci je moment, kedy sa oprávnený subjekt dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde. Touto vedomosťou sa rozumie znalosť takých okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť, nie znalosť právnej kvalifikácie. Okolnosti, za ktorých sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, sú uvedené priamo v zákone (vo vzťahu k prejednávanému prípadu je to zákon č. 258/2001 Z. z.). Vedomosť žalobcu ako spotrebiteľa o bezúročnosti a bezpoplatkovosti jeho úveru je preto potrebné spájať s touto skutočnosťou, t.j. s vedomosťou o existencii zákona č. 258/2001 Z. z., nakoľko ho nemôže ospravedlňovať to, že o tomto zákone eventuálne nevedel. Viazat' začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na okamih kontaktu žalobcu s občianskym združením, od ktorého sa žalobca mal dozvedieť o tom, že úver poskytnutý žalovaným je bezúročný a bez poplatkov a že z tohto dôvodu sa žalovaný mal na jeho úkor bezdôvodne obohatiť, by bolo neprimeranou ochranou práva vybočujúcou z účelu a právneho významu ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Subjektívna 2-ročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia teda začala žalobcovi plynúť prvým dňom začatia splácania prvej splátky a následne splatením každej ďalšej splátky až nakoniec splatením poslednej splátky. Poslednú splátku na plnenie zo zmluvy č. XXXXXXXX zo dňa 10.12.2007 uskutočnil žalobca dňa 14.03.2008 a na zmluvu č. XXXXXXXX zo dňa 22.01.2013 dňa 10.12.2007. Z uvedeného je zrejmé, že v čase podania žalobného návrhu, t. j. dňa 06.10.2010 bol už nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný a ak zo strany žalovaného bola vznesená námietka premlčania, táto bola vznesená dôvodne. Vzhľadom na uplynutie subjektívnej premlčacej doby sú potom úvahy žalobcu o dĺžke objektívnej premlčacej doby pre posúdenie danej veci irelevantné.

OS Bratislava I. sp. zn. 7C/195/2012 zo dňa 30.03.2016 - Navrhovateľ tvrdil, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel od svojho právneho zástupcu, na základe právneho posúdenia zmluvy o úvere. Navrhovateľ v podstate tvrdí, že od právneho zástupcu sa dozvedel o ustanoveniach § 4 ods. 2, ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. a §§ 52, 39 a 41 Občianskeho zákonníka, z ktorých možno vyvodíť čiastočnú neplatnosť zmluvy o úvere.

Podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná.

Napriek tvrdeniu navrhovateľa, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel od svojho právneho zástupcu, tomuto tvrdeniu s prihliadnutím na § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. nemožno priznať právnu relevanciu. O prípadných dôvodov neplatnosti zmluvy o úvere vzhľadom na nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právnych predpisov mal navrhovateľ podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. vedomosť už pri podpise zmluvy o úvere, rovnako mal vedomosť už pri podpise úverovej zmluvy o tom, kto je veriteľom zo zmluvy a o tom, komu a kedy jednotlivé splátky úveru spláca. Navrhovateľ od svojho právneho zástupcu získal iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa o rozhodujúcich skutkových okolnostiach pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Na základe týchto skutočností súd uzavrel, že subjektívna lehota na vydanie prípadného bezdôvodného obohatenia (z absolútne neplatného právneho úkonu) začala plynúť zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti.

Krajský súd v Trenčíne sp. zn. 17Co/315/2017 - Ad 1. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „Neznalosť práva neospravedlňuje.“ Znalosť práva sa u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti, ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Za okamžik vzniku skutočnej vedomosti o obsahu práva je potrebné považovať deň účinnosti právneho predpisu. Pre uvedenú zložku vedomia oprávneného o bezdôvodnom obohatení platí, že aj pri posudzovaní skutočnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 107 ods. 1 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> je potrebné vychádzať z normatívnych konštrukcií právnych domniek a nimi predpokladaný stav je potrebné považovať za daný aj z hľadiska skutočnej vedomosti oprávneného. V prípade právnej domnienky, akou je znalosť práva dokonca nevyvrátiteľne.

Ad 2. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje údaje podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/>> je potrebné na strane žalobkyne viazať k okamžiku podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právny úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu.

Ad 3. Pre posúdenie okamžiku vzniku vedomosti žalobkyne o tom, že žalovanému uhrádza platby nad rámec poskytnutej istiny je významné, kedy žalobkyňa preukázateľne získala informácie, na základe ktorých si mohla urobiť dostatočný úsudok o tom, že jej platby titulom predmetnej úverovej zmluvy

presiahli v úhrne výšku istiny úveru poskytnutej zo strany žalovaného. Tým, že splátky úveru uhradza sám dlžník v jemu známej výške, je možné úsudok o okamžiku zaplattenia sumy zodpovedajúcej istine urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Preto sa dlžník musí dozvedieť o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamžikom, kedy uhradí splátku, ktorou poskytnutú istinu prvýkrát preplatí. V danom prípade začiatok platieb nad rámec poskytnutej istiny od 18.02.2014 prezentovala žalobkyňa priamo ako tvrdenie žaloby.

Vzhľadom na uvedené nebol správny záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení na strane žalovaného dozvedela až pri návšteve právneho zástupcu. Vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôsledku sankcie zakotvenej v právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny. Rovnaký právny záver prijal odvolací súd už v rozhodnutí sp. zn. 17Co/372/2015 <<http://merit.slv.cz/17Co/372/2015>>zo dňa 27.04.2016.

12.3. Okresný súd si je vedomý, že Krajský súd v Prešove obdobným žalobám o vydanie bezdôvodného obohatenia na rozdiel od vyššie citovaných krajských súdov vyhovuje s tým, že spotrebiteľ sa o bezdôvodnom obohatení dozvedel od OZ HOOS (alebo iného subjektu), prípadne od svojho právneho zástupcu a uvádza, že " Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby toto právo vedel aj správne aplikovať". Keďže okresný súd s takýmto záverom nesúhlasí a má za to, že zásada "neznalosť zákona neospravedlňuje" sa týka jeho aplikácie a nie iba poznania textu zákona, rieši uvedenú otázku v súlade s rozhodovacou praxou NS SR.

NS SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017 - 1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2016 č.k. 5 C 49/2016-67 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 2 863,98 € s príslušenstvom, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovanej získané na úkor žalobkyne. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že účastníčky uzatvorili tri zmluvy o úvere: a/ 23. novembra 2005 zmluvu o úvere č. 7102639, ktorou žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 863,04 € a žalobkyňa sa zaviazala vrátiť žalovanej tento úver zvýšený o úrok a poplatky; takto uhradila na účet žalovanej sumu 1 712,76 €, b/ 27. októbra 2006 zmluvu o úvere č. 7103043, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 995,81 €, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť zvýšený o úrok a poplatok; takto uhradila žalovanej sumu 1 876,16 €, c/ 23. júla 2007 zmluvu o úvere č. 7103491, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 1 327,75 €, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť zvýšený o úrok a poplatok; celkom takto uhradila žalovanej sumu 2 256,54 €. Uvedené zmluvy boli uzavreté za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“). V zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. podstatnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere bol okrem všeobecných náležitostí aj údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“). V danom prípade tejto údaj v uzatvorených zmluvách absentoval, preto sa malo vychádzať z toho, že úver je poskytnutý bezúročne a sumy vyplatené nad výšku poskytnutého úveru predstavujú bezdôvodné obohatenie. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná vo vyjadrení k žalobe účinne vzniesla námietku premlčania práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatoval, že k jeho premlčaniu došlo tak v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, ako aj v objektívnej trojročnej premlčacej dobe (§ 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Zákon č. 258/2001 Z.z. bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známym pre každého, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy vedela, že ak v zmluvách chýba údaj o RPMN, úver je bezúročný a bez poplatkov. Jej tvrdenia, že o bezdôvodnom obohatení sa (subjektívne) dozvedela až po vysvetlení, ktoré jej podal právny poradca približne 2 mesiace pred podaním žaloby, považoval za účelové. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa žalobkyňa reálne dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila úrok, ktorý nebola povinná zaplatiť (pri prvej zmluve 22. júna 2006, pri druhej zmluve 23. mája 2007 a pri tretej zmluve 22. apríla 2008). Objektívna trojročná premlčacia doba jej začala plynúť okamihom získania bezdôvodného obohatenia žalovanou, to znamená pri prvej zmluve 30. októbrom 2006, pri druhej zmluve 24. augustom 2007 a pri tretej zmluve 22. aprílom 2008. Pokiaľ bola žaloba podaná na súde až 11. apríla 2016, bolo ňou uplatnené premlčané právo. Za nenáležitú označil pritom súd prvej inštancie argumentáciu žalobkyne o desaťročnej objektívnej premlčacej dobe. Žalovaná sa totiž nedopustila úmyselného konania, predpokladom ktorého je vedomosť konajúceho, že sa bezdôvodne obohacuje; to v jej prípade preukázané nebolo.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. novembra 2016 sp. zn. 7 Co 302/2016 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania k správnejmu záveru, že žalovaná sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatila. V ich vzájomnom spotrebiteľskom právnom vzťahu prijala totiž od žalobkyne nad

rámec poskytnutého úveru peňažné plnenie, ktoré jej vzhľadom na absenciu údajov o RPMN nepatrilo (§ 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z.). Odvolací súd poukázal na to, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy oprávnený získal informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné [odvolací súd v súvislosti s tým poukázal na právne závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 67/2011]. Rozhodujúcim pritom je, že zákon č. 258/2001 Z.z. priamo ustanovuje, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. I keď je v danom prípade žalobkyňou spotrebiteľka práva neznalá, bolo by neprimeranou ochranou jej práva, pokiaľ by bol začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby posunutý na deň, kedy sa od svojho právneho poradcu dozvedela, že žalovaná sa na jej úkor obohatila. Podľa názoru odvolacieho súdu, zhodného s názorom súdu prvej inštancie, subjektívna dvojročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula v danom prípade pred podaním žaloby. Súd prvej inštancie bol preto povinný prihliadnúť na námietku premlčania dôvodne vznesenú žalovanou, v dôsledku ktorej nemohol žalobkyni priznať premlčané právo. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nepriliehavo poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 9/2012, v zmysle ktorého princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V danom prípade totiž žalovaná vzniesla hmotnoprávnu námietku premlčania, na ktorú súd musel vziať zreteľ. Ak druhá strana účinne vzniesla námietku premlčania, nemožno ani v prípade spotrebiteľa pripustiť odlišnú interpretáciu ustanovení zákona o plynutí subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie spísané advokátom, ktorý v článku II. dovolania výslovne uviedol, že podaný mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, lebo napadnuté rozhodnutie, ktorým bol potvrdený prvoinštančný rozsudok, záviselo od vyriešenia právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu zatiaľ ešte nevyriešenej. Podľa presvedčenia žalobkyne odvolací súd založil rozhodnutie na nesprávnom právnom názore, ktorým de facto zotrel rozdiel medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou dobou. Žalobkyňa, plniac svoje povinnosti z úverových zmlúv, poskytovala - ako spotrebiteľka - žalovanej peňažné plnenia, pričom nemala vedomosť o tom, že v zmluve chýba nejaká náležitosť, v dôsledku ktorej je úver bezúročný a bez poplatkov. Fikcia znalosti právnych predpisov sa v jej prípade nemôže uplatniť. Odvolacím súdom prijatý právny názor o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je nepodložený výsledkami vykonaného dokazovania a priečiaci sa zákonu (§ 102 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Skutočnú vedomosť o tom, že žalovaná sa na jej úkor bezdôvodne obohatila, získala žalobkyňa až po právnej porade 26. januára 2016, bezprostredne po ktorej udelila plnú moc svojmu právnenému zástupcovi, aby ju zastupoval v danom spore. Od tohto dňa do podania žaloby neuplynula žiadna premlčacia doba. Zdôraznila, že pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je nevyhnutné preukázať vedomosť jednak o vzniku bezdôvodného obohatenia, jednak o tom, kto sa bezdôvodne obohatil. V danom prípade výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali, že by žalobkyňa získala takúto vedomosť pred 26. januárom 2016. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

12. V danom prípade právna otázka, ktorú dovolateľka nastolila v dovolaní, bola už dovolacím súdom vyriešená.

12.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 67/2011 pripomenul, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd tu konštatoval, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú, resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vzneseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej

doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže oprávnený sa o bezdôvodnom obohatení nemôže dozvedieť skôr, ako vzniklo, ani subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr ako objektívna. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.

12.2 Pre účely preskúmaného prípadu treba osobitne poukázať na tú časť odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011, v ktorej uviedol, že „to, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie“.

12.3. K obdobným právnym záverom dospel najvyšší súd tiež v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 121/2009, v ktorom uviedol, že pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“ (poznámka dovolacieho súdu: teda nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie).

13. Na podklade uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa nedôvodne tvrdí, že právna otázka, ktorú nastolila v dovolaní, nebola ešte dovolacím súdom vyriešená. Na tom nemôže nič zmeniť nesúhlas žalobkyne založený na jej skutkových tvrdeniach, v zmysle ktorých sa o okolnostiach významných z hľadiska určenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby dozvedela v iný deň, než uviedol odvolací súd.

14. Dovolací súd k predchádzajúcim bodom poznamenáva, že pri argumentácii akýmkoľvek súdnym rozhodnutím treba vždy jeho text vnímať v kontexte konania, v ktorom bolo rozhodnutie vydané. V danom prípade žalobkyňa nenáležite poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 9/2012 [a v ňom vyjadrený právny názor (že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ ustupuje v spotrebiteľských veciach v závislosti od konkrétnych okolností princípu dôležitejšiemu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa)] vydané v skutkovo a právne odlišnej (exekučnej) veci, líšiacej sa od predmetného sporu žalobkyne a žalovanej nielen z hľadiska podstaty a účelu konania, ale aj procesného postavenia spotrebiteľa. Nie bezvýznamnou je tu tiež okolnosť, že v konaní sp. zn. 6 MCdo 9/2012 poukázal najvyšší súd na uvedený princíp v súvislosti s riešením procesnej otázky (oprávnenia exekučného súdu skúmať právomoc rozhodcovského súdu vydať rozhodcovský rozsudok); v danom prípade ale žalovaná v dovolaní vzťahuje uplatnenie tohto princípu na riešenie hmotnoprávnej otázky (začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby).

15. Skutočnosť, že dovolateľkou vymedzená právna otázka už bola vyriešená dovolacím súdom, opodstatňuje záver, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP prípustné.

12.4. Posledne citované rozhodnutie NS SR je v súlade s vyššie citovanými rozhodnutiami NS ČR (pri totožnej právnej úprave) ako aj s rozhodnutiami nasledujúcimi:

ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 258/03 - Prijetí závěrů obecného soudu o obsahu právního úkonu (smlouvy) je posouzením právním, představuje autoritativní interpretaci právně relevantního projevu soukromé vůle, není tedy zjištěním skutkovým, nýbrž činěním právních poznatků (viz shodně usnesení sp. zn. III. ÚS 280/03 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgnpws2ljl52xgxzshaya>>). Skutkovými jsou v této souvislosti toliko zjištění faktuální (nikoli ale zjištění povinnosti), čili zjištění samotné existence právního úkonu, identifikace jeho subjektů, je-li učiněn v písemné formě, ověření pravosti listiny, konstatování znění textu apod.

NS ČR - 33Odo/1688/2005 - již v rozsudku ze dne 29. října 1999, sp. zn. 2 Cdon 1548/97 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzg5ptex3dmrxw4xzrgu2dq>>, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 73/2000, vyslovil Nejvyšší soud ČR názor, že zjišťuje-li soud obsah smlouvy, a to i pomocí výkladu projevů vůle, jde o skutkové zjištění, zatímco dovozuje-li z právního úkonu konkrétní práva a povinnosti účastníků právního vztahu, jde již o aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy o právní posouzení. Obdobně v rozsudku ze dne 31. října 2001, sp. zn. 20 Cdo 2900/99 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgfptemc7mmsg6xzshedydaxzzhe>>, publikovaném v časopise Soudní judikatura pod č. 46/2002, uvedl dovolací soud, že činí-li soud z obsahu smlouvy (případně z dalších pramenů)

zjištění o tom, co bylo jejími účastníky ujednáno, dospívá ke skutkovým zjištěním; vyvozuje-li poté, jaká práva a povinnosti odtud pro účastníky vyplývají, formuluje závěry právní, resp. jde o právní posouzení věci.

12.5. Vyššie citovaná judikatúra teda jednoznačne aj začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty objektivizuje vedomosťou o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodit' bezdôvodné obohatenie. Totiž iba takto chápaný začiatok behu premlčacej lehoty možno dokazovať. To kedy žalobca tvrdí, že si vec nechal právne posúdiť tak (v zmysle vyššie citovanej judikatúry) relevantné nemôže byť, pretože žalovaný v takomto prípade nemá žiadnu obranu a začiatok plynutia premlčacej lehoty by závisel iba od tvrdenia žalobcu. Bolo by teda nepreukázateľné, či sa žalobca o právnom posúdení nedozvedel skôr a zároveň by bolo otázkou, prečo si žalobca právne posúdenie nenechal vykonať skôr. Pri posudzovaní dozvedenia sa o právnom kvalifikovaní známych skutkových okolností (ak by to teda malo byť rozhodujúce) by to znamenalo, že dodávateľ je daný napospas tvrdeniu spotrebiteľa bez akejkoľvek reálnej možnosti namietat', kedy sa toto právne vedomie u spotrebiteľa udialo a teda bez reálnej možnosti namietat' premlčanie.

12.6. Súd má teda zato, že subjektívna premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia začala plynúť dňom, keď žalobcom zaplatená čiastka presiahla čiastku žalobcovi žalovaným poskytnutú (pričom skutkové okolnosti týkajúce sa nedostatkov zmluvy boli žalobcovi známe dňom jej uzavretia a všetky platby vzhľadom na vyššie uvedené treba v celku považovať za platby len istinu) a subjektívna premlčacia lehota tak uplynula dňa 16.07.2015, čo znamená, že žaloba podaná dňa 23.02.2018 bola podaná po uplynutí premlčacej doby (subjektívnej), čo znamená nemožnosť priznania uplatneného nároku.

12.7. Na vyššie uvedených záveroch procesného súdu nič nemení ani rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 MCdo/9/2012 - Oprávnená sa svojej zodpovednosti za uzavretie neprijateľnej rozhodcovskej doložky nemohla zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech povinného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov (akým je v danej veci zákon o bankách) zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. Uvedené rozhodnutie jednak vychádzalo z iného skutkového stavu, jednak sa týkalo aplikácie zákona o bankách.

Naviac, rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 MCdo/9/2012 sa žiadnym spôsobom nevyrovnáva s O § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov SR - O všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná.

a s

O § 15 zákona č. 400/2015 o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov SR - O všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka.,

čo jeho presvedčivosť a argumentačnú využiteľnosť znižuje.

12.8. Vyššie uvedené závery o uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty sa začínajú presadzovať aj na KS v Prešove o čom svedčia rozhodnutia 11Co/46/2017, 25Co/84/2018, 4Co/7/2019, 9Co/122/2018.

12.9. Pre zamietnutie žaloby z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby je však podstatné aj nasledujúce -

Podľa § 149 C.s.p. - Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

Podľa § 151 C.s.p.

(1) Skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

(2) Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

Námietka premlčania je námietkou skutkovou. Žalovaný vo svojich vyjadreniach v súlade s vyššie citovanou judikatúrou vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku uplynutím subjektívnej

premlčacej doby plynúcej od poslednej úhrady, resp. úhrady ktorou sa preplatila istina. Žalobca uvedené skutkové tvrdenie nepoprel a teda ho súd považuje za nesporné.

12.10. Súd ďalej považuje závery o plynutí subjektívnej premlčacej lehoty od dozvedenia sa o bezdôvodnom obohatení až skutočnou vedomosťou o bezdôvodnom obohatení (teda oznámením tejto skutočnosti právny zástupcom, organizáciu na ochranu spotrebiteľa a pod.) za nesprávne. Predsa skutkové okolnosti tvrdeného vzniku bezdôvodného obohatenia mal žalobca k dispozícii už v čase podpisu zmluvy dňa 16.08.2011. Na tejto zmluve sa do času podania žaloby nič nezmenilo. Text zmluvy a jej nedostatky mal žalobca k dispozícii dňa 16.08.2011 rovnako ako v deň podania žaloby. Ak sa v žalobe neuvedeným spôsobom žalobca až po uplynutí 7 rokov od podpisu zmluvy dozvedel o jej nedostatkoch, nejde už o vedomosť o skutkových okolnostiach vzniku BO ale o právne posúdenie vzniku BO, ktoré je však úplne irelevantné. Opačný prístup tak vlastne v rámci vyfabulovanej 10 - ročnej objektívnej premlčacej doby umožňuje spotrebiteľovi sa v tejto dobe kedykoľvek rozhodnúť, že „sa dozvedel o BO - právnom posúdení“.

13. Otázka objektívnej premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu lehotu, žalobca poukazuje na rozhodnutia KS v Prešove, ktoré obsahujú nasledujúce odôvodnenie - V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. So zreteľom na to je správny záver súdu prvého stupňa poukazujúci na neuplynutie objektívnej 10-ročnej lehoty od poskytnutia úveru, v dôsledku čoho bolo možné takto uplatnený nárok žalobkyni priznať alebo Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvárania zmlúv už niekoľko rokov platila pri spotrebiteľských úveroch úprava vyžadujúca uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov umožňujúcu spotrebiteľom zorientovať sa v ponukách rôznych finančných inštitúcií poskytujúcich úvery a posúdiť výhodnosť poskytnutého úveru. Žalovaný v období od 28.2.2005 do 16.7.2007 uzatvoril so žalobkyňou 4 zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom ani v jednej z nich údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov neuviedol. Takéto dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu.

13.1. Procesnému súdu sú však známe aj iné rozhodnutia KS v PO s úplne opačným záverom - 11Co/46/2017, 25Co/84/2018, 4Co/7/2019, 9Co/122/2018 a iné.

13.2. V rámci aktuálnej súdnej praxe iných krajských súdov ako je Krajský súd v Prešove sa záver o úmyselnom bezdôvodnom obohatení neaplikuje (minimálne nie v takom rozsahu). Napr:

KS v BB sp. zn. 13Co/90/2015 - Súd sa nestotožnil s tvrdením zástupcu navrhovateľky, že v danej veci išlo zo strany odporcu o úmyselné bezdôvodné obohatenie a teda plynie desaťročná objektívna premlčacia doba. V konaní nebolo preukázané ničím, že by sa žalovaný na úkor navrhovateľky úmyselne obohacoval. V prípade odporcu dôvodom bezdôvodného obohatenia mala byť úverová zmluva, ktorá sa má považovať za bezúročnú a bez poplatkov vzhľadom na to, že neobsahuje podstatné náležitosti zmluvy o úvere v zmysle právnej úpravy. Aj keď súd konštatoval, že zmluva o úvere neobsahuje zákonom stanovené náležitosti, nie je možné len z uvedeného dôvodu konštatovať, že odporca mal úmysel sa obohatiť voči navrhovateľke. V zmysle zmluvy o úvere mala navrhovateľka začať splácať mesačné splátky dňom 15.4.2008. Prvú splátku v lehote splatnosti navrhovateľka nezaplatila, zaplatila ju až dňa 23.4.2008, čo je zrejme z predpisu splátok a pokút. Napriek takémuto porušeniu zmluvných podmienok zo strany navrhovateľky odporca ju nijakým spôsobom nesankcionoval. Zmluva neobsahuje ani žiadne ustanovenia o zabezpečení záväzku, napr. zriadenie záložného práva, preto nie je možné prisvedčiť navrhovateľke, že by zo strany odporcu išlo o úmysel na jej úkor sa obohatiť. Tieto skutočnosti z jej strany neboli ničím preukázané. Vzhľadom na to, že odporca vzniesol námietku premlčania, navrhovateľka podala návrh po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, preto súd jej návrh zamietol.

KS v BB sp. zn. 14Co/1128/2014 - „Prvostupňový súd mal za to, že v súdnej veci nie je možná aplikácia 10-ročnej objektívnej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia, ako sa toho dožadovala v konaní žalobkyňa, s prihliadnutím na plnenia vykonané zo strany žalobkyne mal za to, že objektívna 3-ročná premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia s prihliadnutím na podanie žaloby na súd uplynula a žalobkyňa podala žalobu rok po uplynutí 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty. Súd mal nepochybne za preukázané, že u žalovaného vzhľadom na nesplnenie zákonných podmienok vo vzťahu k náležitostiam zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania je potrebné konštatovať, že zmluva sa považuje za zmluvu bez poplatkov a bez úrokov, pričom tým, že žalobkyňa uhradila žalovanému vyššiu sumu ako bol poskytnutý úver, došlo k bezdôvodnému obohateniu sa žalovaného. Odvolací súd k najzásadnejšej námietke uvedenej žalobkyňou v odvolaní uvádza, že aj odvolací súd

sa stotožňuje s právnym záverom prvostupňového súdu, ktorý spočíva v tom, že nárok žalobkyne je premlčaný z dôvodu uplynutia objektívnej 3-ročnej premlčacej lehoty, a preto ho súd žalobkyni nemohol priznať, v dôsledku čoho žalobu žalobkyne zamietol. V 10-ročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel (priamy alebo nepriamy) musí smerovať k bezdôvodnému obohateniu a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Podmienky na 10-ročnú premlčaciu dobu nie sú splnené a platí 3-ročná objektívna premlčacia doba aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou, pričom však žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala, že by žalovaný mal úmysel k bezdôvodnému obohateniu sa vo vzťahu k plneniu vyplývajúcej zo zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania a žeby tento úmysel existoval už v čase získania bezdôvodného obohatenia. V konkrétnom prejednávacom prípade žalobkyňa už v čase uzavretia zmluvy o poskytnutí pôžičky bola oboznámená s výškou úveru a zaviazala sa tento zaplatiť veriteľovi o zvýšenú sumu v 12-tich mesačných splátkach. Dohodnuté splátky žalobkyňa (aj keď nepravidelne) plnila. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že do 15.05.2009 zaplatila v mesačných splátkach čiastku 924,77 Eur a z dôvodu, že od žalovaného mala žalobkyňa v danom období poskytnutých viac úverov, pričom žalovaný jej navrhol možnosť, že všetky úvery budú zahrnuté do jedného úveru č. XXXXXXXX zo dňa 20.10.2009, pričom z uvedenej konsolidačnej pôžičky bola prevedená suma 702,40 Eur na doplatenie pôvodnej zmluvy o úvere č. XXXXXXXX. Odvolací súd uvádza, že k preukázaniu úmyslu na strane žalovaného nepostačuje len tvrdenie, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy neuviedol do zmluvy RPMN. Žalobkyňa mala možnosť oboznámiť sa s právnymi predpismi, teda mala možnosť nedovolené úroky, či poplatky nezaplatiť. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je objektívneho charakteru (nález Ústavného súdu SR z 26.04.2013 č. k. IV.ÚS 554/2012-35) a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného, ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo/882/2006 z 24.06.2008). Rozhodnutia iných všeobecných súdov, na ktoré poukazovala žalobkyňa v konaní, nie sú pre okresný, ani odvolací súd záväzné, ak sa navyše okresný, ani odvolací súd s právnymi závermi tam uvedenými nestotožňuje z vyššie uvedených dôvodov.“

Okresný súd Prešov dodáva, že citovaným rozsudkom bol potvrdený rozsudok OS Žiar nad Hronom sp. zn. 4C/10/2014 kde sa uvádza - K námietke žalobkyne, ktorá poukazovala na 10-ročnú premlčaciu lehotu s poukazom na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorý zastáva názor, že dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu (rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/81/2011) uviedol, že tento rozsudok nie je pre rozhodovanie Okresného súdu v Žiari nad Hronom záväzný. Poukázal na to, že ak zákonodarca sankcionuje poskytovateľa úveru za nedodržanie podstatných náležitostí zmluvy tým, že sa považuje úver za bezúčinný a bez poplatkov, prichádza tak poskytovateľ úveru o výrazné finančné prostriedky, preto je nelogické tvrdiť, že neuvádzanie ročnej percentuálnej miery nákladov je úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Platí domnienka znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá je nevyvrátiteľná. Aj o žalobkyni platí, že musela mať vedomosť, že úver je bezúčinný, a preto úroky a poplatky platiť nemusela, ak tak urobila, vyvracia to jej tvrdenie o úmysle žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Podľa názoru súdu podmienka pre uplatnenie 10-ročnej premlčacej lehoty v tomto prípade splnená nie je.

KS v Žiline sp. zn. 9Co/516/2015 - V zdôvodnení týchto záverov uviedol, že odporca je nebankovým subjektom pôsobiacim na finančnom trhu v Slovenskej republike od roku 2008, a teda si bol vedomý toho, aké právne predpisy regulujú jeho činnosť a neuvedenie podstatných náležitostí vyžadovaných zákonom do zmluvy je nepochybne úmyselným porušením zákona, čo spôsobuje záver, že taktiež bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne. Takýto záver je podľa názoru odvolacieho súdu nepreskúmateľný, autoritatívny, bez uvedenia bližších dôvodov, ako k takémuto záveru prvostupňový súd dospel. Súd nezdôvodnil, prečo je premlčacia doba objektívna desaťročná, len všeobecne poukazuje na to, že odporca má poznať zákony. Nebol však preukázaný úmysel. Zo záverov súdu by potom vyplynulo, že každá zmluva neplatne uzatvorená, bola takto uzatvorená úmyselne (neplatne). Pokiaľ prvostupňový súd poukazuje len na znalosť zákonov, v tomto prípade aj navrhovateľ pozná zákony (fikcia) a mohol vedieť, že neplatí splátky v správnej výške. Vzťah bezdôvodného obohatenia medzi účastníkmi je osobitným, nie spotrebiteľským vzťahom. V tomto prípade zmluva bola uzatváraná v roku 2010 a súd, pokiaľ konštatoval, že u odporcu išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, mohol poukázať na konkrétny prípad, kedy už, či rozsudkom alebo iným spôsobom, mu takéto konanie v tej dobe bolo vytknuté. Inak je zdôvodnenie prvostupňového súdu o použití desaťročnej premlčacej lehoty všeobecné, nie riadnym spôsobom zdôvodnené a odvolaciemu

súdu neostalo iné, než v tejto časti napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako nepreskúmateľný zrušiť.

13.3. Je teda zrejmé, že otázka prezumovaného úmyslu dodávateľa pri bezdôvodnom obohatení nie je v rámci SR riešená rovnako jednotlivými krajskými súdmi a dokonca nie je riešená jednotne ani v rámci jednotlivých krajských súdov.

13.4. Procesný súd má za to, že OZ nevytvára osobitnú kategóriu osôb (či už fyzických alebo právnických), u ktorých sa úmysel získať bezdôvodné obohatenie prezumuje. Ak by sa z tejto prezumpcie malo vychádzať, okresný súd sa pýta, kde sú jej hranice? Ak je prezumpcia založená na znalosti právnych predpisov alebo ich určitej časti, tak u osoby s právnickým vzdelaním (ale v podstate u každej osoby vzhľadom na vyššie citované ustanovenie zákona o tvorbe právnych predpisov), musí byť bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatnej alebo čiastočne neplatnej zmluvy vždy úmyselným, pretože ako osoba práva znalá mala vytvoriť zmluvu bezvadnú. Takýto prístup je podľa súdu nesprávny. Jeho nesprávnosť sa prejavuje o to viac, ak úmysel sa nezakladá na okolnostiach skutkových ale výlučne právnych.

13.5. Podľa článku 2 ods.2 C.s.p. súd teda otázku (ne)úmyselného bezdôvodného obohatenia riešil v zmysle judikatúry najvyšších súdnych autorít a to NS SR a ÚS SR. Pre podstatnosť týchto názorov pre rozhodovanie v tejto veci ich súd cituje v širšom rozsahu v rámci inštančného postupu.

KS v Žiline - 11Co/471/2014 - Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový súd, pokiaľ rozhodoval o vznesenej námietke premičania, nepostupoval v súlade s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a svoje rozhodnutie nezaložil na konkrétnych, výsledkami vykonaného dokazovania preukázaných skutočnostiach a tvrdeniach; odvolacím súdom zvolené riešenie nastolenej otázky, kedy sa navrhovateľ dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, je založené na chybnom právnom posúdení.

Odvolací súd nepovažuje za správny názor, že navrhovateľ vedomosť o tom, kedy vzniklo bezdôvodné obohatenie, nadobudol až dorúčením rozsudku Krajského súdu Žilina 9Co/154/2012 <<http://merit.slv.cz/9Co/154/2012>>, ktorým sa odporca v danom konaní (v súčasnosti navrhovateľ) domáhal nezaplattenia regresných súm (vyplatené invalidné dôchodky vo výške 1.878,10 eur) a v danom konaní išlo o dávku rozdielnu od tej, ktorá je predmetom tohto konania. Odvolací súd je toho názoru, že k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo najskôr dňom zaplattenia poslednej splátky (22.12.2008) navrhovateľa voči odporcovi a k tomuto dňu sa viaže začiatok plynutia premičacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Oprávnený sa totiž dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o tých skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá určitá (konkrétna) osoba je zodpovedná za vznik bezdôvodného obohatenia. Nemusí však ísť o nespochybniteľnú istotu o takomto zodpovedajúcom subjekte. Preto pokiaľ aj navrhovateľ získal informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa odporcu, ako za bezdôvodné obohatenie zodpovedajúceho subjektu po doručení rozsudku odvolacieho súdu v inej veci, tak nemožno konštatovať, že zo strany odporcu išlo o vznik bezdôvodného obohatenia úmyselným konaním, v ktorom prípade platí 10-ročná premičacia doba. Zároveň odvolací súd konštatuje, že subjektívna lehota musí byť naplnená najneskôr s uplynutím objektívnej doby, ktorá je 3 roky, resp. u úmyselného konania 10 rokov. V danom prípade však v čase podania žaloby 3-ročná objektívna premičacia doba (počítaná od vzniku bezdôvodného obohatenia) už uplynula a do úvahy by prichádzala z hľadiska relevantnosti len objektívna 10-ročná premičacia doba, avšak neboli splnené podmienky pre jej aplikáciu, nakoľko zo spisového materiálu ani z tvrdených skutočností oboma účastníkmi konania nevyplývali také skutočnosti, ktoré by preukazovali úmysel odporcu získať právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Jednak z toho dôvodu, že odporca je presvedčený o správnosti svojho nároku a správnej aplikácie § 238 Zákona o sociálnom poistení na daný prípad a jednak z toho dôvodu, že ani navrhovateľ nepreukázal, že by odporca vo viacerých obdobných prípadoch založených na rovnakom skutkovom a právnom posúdení postupoval v rozpore s ust. § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení. Úmysel odporcu ohľadne získania bezdôvodného obohatenia nie je možné odvodzovať iba z názoru odvolacieho súdu iba z jedného konania, a to vzhľadom na to, že tento právny záver je záväzný len pre danú vec. Osobitne za situácie, keď sa o vzniku bezdôvodného obohatenia účastníci dozvedeli zjavne až po uplynutí objektívnej 3-ročnej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia od momentu jeho vzniku. Preto v danom prípade je na mieste uplatnenie 3-ročnej objektívnej premičacej doby, ktorá uplynula dňa 22.12.2011.

NS SR sp. zn. 5 Cdo/291/2015 - V konaní neboli zistené ani predložené také rozhodnutia súdov či záväzné judikáty, v ktorých by už sporná otázka regresu z titulu vyplatených dávok nemocenského voči zamestnávateľovi bola riešená a z ktorých by tak vyplývala nezákonnosť postupu žalovanej voči žalobcovi v čase vzniku bezdôvodného obohatenia a ktoré by dokazovali, že žalovaná mala vedomosť

o nesprávnom svojom postupe a o tom, že nemá zákonný podklad na vymáhanie regresných nárokov na dávkach nemocenského voči žalobcovi. Záver tohto súdu, že právo Sociálnej poisťovne na náhradu vyplatených plnení voči zamestnávateľovi nie je možné bez ďalšieho vyvodiť z ustanovenia § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu porušenia predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevylučuje, že takýmto zavineným protiprávnym konaním zamestnávateľa v zmysle citovaného ustanovenia bude práve zavinené porušenie bezpečnostných predpisov v príčinnej súvislosti s vyplatením dávok. Keďže v konaní nebol preukázaný ani priamy ani nepriamy úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu, nevznikol ani dôvod pre aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Z týchto dôvodov bol správny záver odvolacieho súdu, že právo žalobcu je premlčané, pretože 3-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 22. decembra 2008 (uhradením poslednej finančnej čiastky žalobcu v prospech žalovanej) a uplynula dňa 22. decembra 2011, t.j. pred podaním žaloby na súd dňa 8. februára 2013.

ÚS SR - III. ÚS 448/2017 - Sťažovateľ nasmeroval svoju sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu i najvyššieho súdu, pričom opätovne zopakoval a predostrel svoj právny pohľad na vec prezentovaný pred všeobecnými súdmi. Uvádza, že napadnutými rozhodnutiami došlo k nepripustnému zásahu do jeho označených práv z dôvodu zaujatia nesprávneho právneho názoru k otázke premlčania bezdôvodného obohatenia. Tvrdenia krajského súdu i najvyššieho súdu o neúmyselnom obohatení žalovaného sú podľa názoru sťažovateľa „v hrubom rozpore so súdnou praxou s prvkami svojvôle a arbitrárnosti. Nakoľko išlo zo strany žalovaného o úmyselné obohatenie, platí 10-ročná objektívna premlčacia doba. Z hľadiska posúdenie subjektívnej premlčacej doby bolo pritom nesporné, že o bezdôvodnom obohatení som sa dozvedel až dňa 04.12.2012, kedy mi bol doručený zmeňujúci rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 154/2012 <<http://merit.slv.cz/9Co154/2012>> zo dňa 11.10.2012, v ktorom krajský súd vyslovil neexistenciu práva žalovaného na akúkoľvek regresnú náhradu a celú vec účastníkom detailne (po cca 5 pojednávaní a jednej kasácii) účastníkom právne vysvetlil a zmenil rozsudok okresného súdu. Uvedený deň je rozhodujúcim pre začatie plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Je nelogické, že by som žalovanému plnil za stavu, že by som mal vedomosť o neexistencii práva žalovaného. Ak by som túto vedomosť mal, logicky by som žalovanému nič neplatil. Subjektívna premlčacia doba tak logicky nemohla plynúť odo dňa vykonania platby.“ Sťažovateľ je tak presvedčený o tom, že nárok uplatnil včas v 2-ročnej subjektívnej a v 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe. Zo strany žalovaného išlo o „hrubo nezákonné“ konanie, a preto ide o úmyselné obohatenie. Dôvodí, že právny omyl je podľa právnej teórie irelevantný a „je úplne nerozhodné, že si žalovaný sám vyložil (resp. skôr dotvoril) zákon podľa svojich potrieb a v môj neprospech. V danej veci navyše nešlo o žiaden právny omyl, ale o ciele konanie a zavádzanie mojej osoby. Rozhodujúcim pri bezdôvodnom obohatení bola skutočnosť, že žalovaný plnenie bez právneho dôvodu aktívne a úmyselne vymáhal a jeho celé konanie smerovalo k získaniu plnenia, na ktoré od počiatku nemal právny nárok, avšak žalovaný neustále prezentoval opak. Ide tak zreteľne o úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Podstatné je, že v mojej veci žalovaný postupoval nezákonne a úmyselne sa obohatil, čo je nesporné.“ Pre účely overenia opodstatnenosti námietok predstretých sťažovateľom sa ústavný súd oboznámil s obsahom spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 C 116/2013 <<http://merit.slv.cz/2C116/2013>> a v rámci neho i s napadnutým rozhodnutím sp. zn. 5 Cdo 291/2015 <<http://merit.slv.cz/5Cdo291/2015>> z 28. februára 2017, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľa zamietol. V jeho obsahu najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd nárok žalobcu nezamietol z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby či jej nesprávne určeného počiatku, ale z dôvodu, že už pred podaním žaloby došlo k uplynutiu objektívnej premlčacej doby. Najvyšší súd tento právny záver krajského súdu považoval za správny a v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol: „Pre stanovenie počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby ... je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo. Všeobecne je týmto dňom ten deň, kedy by si oprávnená osoba mohla svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť po prvýkrát, t.j. kedy by mohla podať žalobu (actio nata), pričom nie je rozhodujúce, či bola v situácii, ktorá mu uplatnenie práva prípadne znemožňovala ... Ide o objektívne určený počiatok behu premlčacej doby, ktorý sa odvíja od právnych skutočností, prípadne udalostí, ktorých vznik či existencia sú nezávislé od úrovne vedomia (znalostí) oprávneného subjektu zodpovednostného vzťahu. Odvolací súd správne určil počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby na deň, kedy žalobca uhradil za žalovanú (ako tvrdil neoprávnené) poslednú splátku vyplateného nemocenského, t.j. 22. decembra 2008.“ Najvyšší súd ďalej v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval, že Občiansky zákonník predpokladá 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a 10-ročná premlčacia doba sa uplatní iba v prípade ak ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia tvrdí a preukáže, že bezdôvodné obohatenie bolo na jeho úkor získané úmyselne. Následne vychádzal z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom zákone (s. 8 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pozn.) a uzavrel, že rozhodujúcim znakom úmyselného

konania je predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil, o tom, že svojím konaním získava (úmysel priamy) alebo získať môže (úmysel nepriamy) plnenie, ktoré mu nepatrí a na ktoré nemá nárok. Aplikujúc uvedené na prípad sťažovateľa zhrnul, že „žalobca v konaní netvrdil ani nepreukázal (a ani odvolací súd nezistil) žiadne také skutkové okolnosti, ktoré by viedli k záveru, že žalovaná pri vymáhaní regresného nároku podľa zákona č. 461/2003 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/>> Z. z. postupovala s úmyslom získať od žalobcu plnenie, na ktoré nemá nárok a ani také okolnosti, ktoré by preukazovali vedomosť žalovanej (resp. jej zamestnanca) o tom, že koná v rozpore so zákonom a neoprávnene vymáha regresný nárok. Skutočnosť, že žalovaná aktívne vymáhala peňažné plnenie od žalobcu nepreukazuje jej vedomosť o tom, že na plnenie, ktoré vymáhala nemala nárok a získavala ho bez právneho dôvodu, ani jej úmysel obohatiť sa týmto spôsobom na úkor žalobcu. Povinnosť žalovanej postupovať aktívne a vymáhať škodu od tretích osôb, ktorá vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania, jej ako verejnoprávnej inštitúcii poverenej plnením úloh v zmysle zákona č. 461/2003 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/>> Z. z. vyplýva priamo zo zákona.“

K tomu ústavný súd dodáva, že vedomosť žalovanej o tom, že plnenie jej nepatrí alebo jej bolo poskytnuté omylom, sa neprezumuje. Sťažovateľ, ktorý sa domáha vrátenia plnenia, musí preukázať, že žalovaná vedela alebo z okolností musela predpokladať, že jej vyplatená suma nepatrí, čo sa v danom prípade nepreukázalo. Citujúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia „žalovaná počas celého konania zastávala názor, že postupovala v súlade s § 238 zákona a uviedla aj argumenty na podporu svojich tvrdení, pričom neuviedla, že by svoj postup v obdobných prípadoch ako u žalobcu akokoľvek menila. V konaní neboli zistené ani predložené také rozhodnutia súdov či záväzné judikáty, v ktorých by už sporná otázka regresu z titulu vyplatených dávok nemocenského voči zamestnávateľovi bola riešená a z ktorých by tak vyplývala nezákonnosť postupu žalovanej voči žalobcovi ... a ktoré by dokazovali, že žalovaná mala vedomosť o nesprávnom svojom postupe a o tom, že nemá zákonný podklad na vymáhanie regresných nárokov na dávkach nemocenského voči žalobcovi. ... Keďže v konaní nebol preukázaný ani priamy ani nepriamy úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu, nevznikol ani dôvod pre aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Z týchto dôvodov bol správny záver odvolacieho súdu, že právo žalobcu je premlčané, pretože 3-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 22. decembra 2008 (uhradením poslednej finančnej čiastky žalobcu v prospech žalovanej) a uplynula dňa 22. decembra 2011, t.j. pred podaním žaloby na súd dňa 8. februára 2013.“

13.6. Súd má teda za to, že úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného preukázané nebolo. Žalobca súdu nepredložil žiadne súdne rozhodnutie predchádzajúce uzavretej úverovej zmluve, ktoré by žalovaného ako dodávateľa upozorňovalo na nedostatok v jeho typovej zmluve. Ak k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo najneskôr v deň preplatenia úveru 16.7.2013, tak objektívna premlčacia lehota uplynula dňa 16.07.2015.

13.7. Záveru, že úmysel sa u bezdôvodného obohatenia neprezumuje, dáva za pravdu aj aktuálna súdna prax, prezentovaná rozhodnutím NS SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 -

18. V prejednávanej veci odvolací súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval nepriamy úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobkyne. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu možno vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného, v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi.

19. Tu dovolací súd konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia

veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

20. Zároveň dovolací súd podotýka, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

21. Dovolací súd preto konštatuje, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inštancií bolo nesprávne.

14. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 257 C.s.p. - Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

14.1 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa úspechu strán sporu v jednotlivých čiastkových sporoch.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.